

31.8.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto OKM-raportista: Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä

Korkeakoulututkinnoista annetun asetuksen perusteella yliopistot vastaavat toisen kotimaisen kielen vaaditusta taidosta kielen koulutusjatkumon loppupäässä. Tutkintoasetuksen kytkentä kielilainsäädäntöön määrittelee yliopistotutkinnon suorittajalta vaaditun kielitaidon tietyllä taitotasolla, mutta samaan aikaan yliopistoon otettavien opiskelijoiden ruotsin kielen taito on vuosi vuodelta heikentynyt¹. Yliopistoon hyväksytyistä opiskelijoista kasvavalta osalta puuttuu pakollisen vaatimuksen saavuttamiseksi tarvittava perustaito edeltävältä koulutusasteelta. Lukion ei voida sanoa tältä osin tuottavan kaikille ylioppilaille todellista korkeakoulukelpoisuutta.

Ero opiskelijoiden ruotsin kielen taidon lähtö- ja tavoitetasojen välillä on kasvanut siinä määrin, että yliopiston ruotsin kielen opetus asetetaan vaikeaan tilanteeseen. Kun koko yliopistotutkinnon saaminen voi olla sidoksissa asetuksella määritellyn toisen kotimaisen kielen taidon osoittamiseen, muodostuvat myös paineet yliopiston kieltenopetusta kohtaan suuriksi. Opetuksen kasvattaminen lisäämällä kertavia ja täydentäviä opintoja lisärahoituksen turvin on mahdollista. Ruotsin lisäopintojen edellyttäminen opiskelijoilta luo kuitenkin nopeasti ristiriitaisen tilanteen suhteessa tavoitteisiin tutkintojen suoritusajojen lyhentämiseksi.

Yliopiston tehtävänä ei ole huolehtia ruotsin kielen perusteiden opetuksesta. Peruskoulun ja lukion kielitaidon varaan on pystyttävä rakentamaan tutkintoasetuksen edellyttämä kielitaito. Vaihtoehtoinen ratkaisu on lainsäädännön muuttaminen siten, että korkeakoulututkinnon suorittamiseen ei automaattisesti sisälly toisen kotimaisen kielen taidon osoittamista mutta opiskelijalla olisi siihen mahdollisuus. Joillakin tieteenaloilla ruotsin suorittaminen osana korkeakoulututkintoa todennäköisesti vähenisi, kun taas sellaisilla aloilla, joilta työllistytään julkisiin tehtäviin, ruotsin taidon osoittaminen olisi suosittua. Ruotsin opiskeluun muodostuisi kannustin, koska sen suorittaminen toimisi työmarkkinoilla aitona kilpailuvalttina, jota kaikilla korkeakoulutetuilla ei olisi.

Raportissa esitetyt toimenpide-ehdotukset ruotsin opetusmenetelmien kehittämiseksi sopivat hyvin Aalto-yliopiston toimintakulttuuriin, jossa opetuksen jatkuva pedagoginen kehittäminen on keskeisellä sijalla. Tavoitteena on ruotsin opetuksen kehittäminen uusimman tutkimustiedon pohjalta sekä sellaisin pedagogisin lähestymistavoin ja opetusjärjestelyin, jotka ottavat entistä paremmin huomioon sekä työelämän että opiskelijoiden yksilölliset tarpeet.

Rehtori

Tuula Teeri

¹ Esim. Aalto-yliopiston teknisten alojen uusien opiskelijoiden 2012 ja 2011 ruotsin taitotausta:

- 20 % kaikista aloittavista opiskelijoista ei ole kirjoittanut ruotsia ylioppilastutkintoaineena
- lyhyen ruotsin kokeen uusista opiskelijoista on kirjoittanut n. 75 %. Näistä n. 30 % on saanut arvosanan C tai alempi
- pitkän ruotsin kokeen uusista opiskelijoista on kirjoittanut n. 25 %. Näistä n. 30 % on saanut arvosanan C tai alempi